

Sygn. akt I C 289/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Lublinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Piotr Jakubiec

Protokolant Małgorzata Siuda

po rozpoznaniu w dniu 18 czerwca 2014 r. w Lublinie

na rozprawie

sprawy z powództwa B. K. (1)

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w Ł.

o zadośćuczynienie i odszkodowanie

I. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w Ł. na rzecz powoda B. K. (1) kwotę 50.336,40 zł (pięćdziesiąt tysięcy trzysta trzydzieści sześć złotych 40/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 18 marca 2013 r. do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałej części;

III. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w Ł. na rzecz powoda B. K. (1) kwotę 1.447 (jeden tysiąc czterysta czterdzieści siedem) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV. nakazuje ściągnąć od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w Ł. na rzecz Skarbu Państwa – Sąd Okręgowy w Lublinie kwotę 5.729 zł (pięć tysięcy siedemset dwadzieścia dziewięć złotych 0/100) tytułem części opłaty od pozwu oraz kwotę 1.225,45 zł (jeden tysiąc dwieście dwadzieścia pięć złotych 45/100) tytułem części wydatków;

V. nakazuje ściągnąć od powoda B. K. (1) z zasądzonych na jego rzecz w pkt I świadczenia na rzecz Skarbu Państwa – Sąd Okręgowy w Lublinie kwotę 2.455 zł (dwa tysiące czterysta pięćdziesiąt pięć złotych 0/100) tytułem części opłaty od pozwu oraz kwotę 525 zł (pięćset dwadzieścia pięć złotych 0/100) tytułem części wydatków.

Sygn. akt I C 289/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 13 marca 2013 roku skierowanym przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w Ł. powód B. K. (1) wystąpił o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz:

- kwoty 160.000 zł, przy uwzględnieniu przyczynienia się powoda w 20% do powstania szkody – tytułem zadośćuczynienia za krzywdę i ból doznane w wyniku wypadku z dnia 20 marca 2011 roku, z odsetkami ustawowymi od dnia 18 marca 2013 roku do dnia zapłaty,
- kwoty 3.678 złotych, przy uwzględnieniu przyczynienia się powoda w 20% do powstania szkody – tytułem zwiększonych potrzeb opieki drugiej osoby, liczonej od dnia 14 kwietnia 2011 roku do dnia 30 sierpnia 2011 roku, z odsetkami ustawowymi od dnia 18 marca 2013 roku do dnia zapłaty.

Ponadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego. (petitum pozwu k. 2-2v)

W uzasadnieniu pozwu wskazał, że roszczenia objęte pozwem związane są z wypadkiem komunikacyjnym, do którego doszło w dniu 20 marca 2011 roku w miejscowości P.. W jego wyniku powód doznał ciężkich obrażeń ciała. Wiązały się one z ogromnym bólem fizycznym i cierpieniami psychicznymi. Proces leczenia był długotrwały, negatywnie wpłynął na jego samopoczucie. Nie doprowadziło ono zaś do pełnego odzyskania stanu zdrowia. Powód do chwili obecnej odczuwa bóle głowy, kręgosłupa, brzucha, utrzymują się dolegliwości bólowe prawej kończyny dolnej, nie może prowadzić aktywnego trybu życia sprzed zdarzenia.

Powód podniósł, że z opinii biegłego sądowego z zakresu techniki samochodowej i ruchu drogowego, wydanej na zlecenie Prokuratury Rejonowej w Opolu Lubelskim wynika, że obaj uczestnicy przedmiotowego wypadku drogowego popełnili nieprawidłowości. Kierująca samochodem osobowym M. F. wykonując manewr skrętu w lewo, nie upewniła się skutecznie co do możliwości jego wykonania, mimo że była zobowiązana do zachowania szczególnej ostrożności. Nie udzieliła pierwszeństwa nadjeżdżającemu motocykliście, w wyniku czego doszło do zderzenia obu pojazdów. Kierujący motocyklem B. K. (1) podjął manewr wyprzedzania pojazdów, pomimo, że znaki poziome i pionowe (podwójna linia ciągła, przejście dla pieszych) tego zakazywały, że znacznie przekraczającą dopuszczalną administracyjną prędkością, nie upewniając się, że może wykonać ten manewr bez utrudniania komukolwiek ruchu. W związku z powyższym, w ocenie powoda należy przyjąć „maksymalnie” 20% jego przyczynienie się do powstania szkody, co powoduje w tym zakresie obniżenie należnego zadośćuczynienia i odszkodowania. (uzasadnienie pozwu, k. 3v-8)

W odpowiedzi na pozew z dnia 14 sierpnia 2013 roku pozwany nie uznał powództwa, wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie od powoda zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych. Pozwany podniósł, że poza sporem pozostaje zasada odpowiedzialności pozwanego za zdarzenie stanowiące postawę faktyczną roszczenia. Pozwany zakwestionował natomiast twierdzenia powoda co do stopnia przyczynienia się poszkodowanego do powstania szkody, wysokości dochodzonego odszkodowania i zadośćuczynienia oraz terminu wymagalności roszczenia. Odnosząc się do wskazanej przez powoda opinii biegłego pozwany podniósł, że prędkość prowadzonego przez powoda motocykla wynosiła od 94,3 do 99,7 km/h, a w chwili zderzenia ok. 84 km/h. W ocenie biegłego w zaistniałej sytuacji poruszając się z prędkością do 50 km/h powód miałby szansę na uniknięcie zderzenia z pojazdem lub na znaczne zminimalizowanie jego skutków. Uzasadnia to zdaniem strony obniżenie należnego powodowi zadośćuczynienia oraz odszkodowania o 70%. Nie bez znaczenia wobec skutków zaistniałego wypadku jest również fakt, że poszkodowany zdecydował się na kierowanie motocyklem bez wymaganych uprawnień. Powód posiadał prawo jazdy kategorii B, uprawniające do jazdy samochodem osobowym, nie zaś motocyklem. Świadczy to o tym, że posiadał wiedzę w zakresie przepisów ruchu drogowego, winien stosować się do znaków, zachowywać w sposób ostrożny i tym samym zapobiec zdarzeniu, nie dysponował natomiast stosownymi umiejętnościami, które zdobyłby w trakcie kursu na prawo jazdy kategorii A.

Zajmując stanowisko w przedmiocie wysokości odszkodowania pozwany podniósł, że roszczenie w tym zakresie nie zostało przez powoda wykazane i udowodnione. Pozwany zakwestionował, że powód wymagał pomocy osób drugich w wymiarze przekraczającym ustalony w toku likwidacji szkody zakres, jak również przyjętą stawkę za godzinę opieki.

Zdaniem strony pozwanej również żądana kwota 160.000 jest zbyt wysoka. Dla ustalenia odpowiedniej sumy należnej poszkodowanemu tytułem zadośćuczynienia znaczenie ma bowiem, obok oceny okoliczności zdarzenia, również stopa życiowa w kraju.

Odnosząc się do terminu wymagalności odsetek pozwany stwierdził, że ostateczne ustalenie wysokości zadośćuczynienia według stanu istniejącego w chwili zamknięcia rozprawy i jego jednorazowość, uzasadniają przyznanie ich od daty wyrokowania. (odpowiedź na pozew, k. 68-71)

Pismem procesowym z dnia 23 maja 2014 roku (data stempla pocztowego) powód cofnął powództwo i zrzekł się roszczenia co do zapłaty kwoty 15.000 złotych, tytułem zadośćuczynienia wraz z należnymi odsetkami oraz cofnął powództwo i zrzekł się roszczenia co do kwoty 680,40 złotych wraz z należnymi odsetkami, tytułem odszkodowania za opiekę osób drugich nad powodem. (k.163)

W pozostałym zakresie, w toku postępowania strony podtrzymały stanowiska w sprawie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 20 marca 2011 roku około godziny 18:30 na skrzyżowaniu ulic (...) w P. doszło do zderzenia dwóch pojazdów: motocykla marki H. (...), o numerze rejestracyjnym (...), kierowanego przez B. K. (1), z samochodem osobowym marki R. (...), o numerze rejestracyjnym (...), kierowanym przez M. F.. Kierująca samochodem osobowym M. F., wykonując manewr skrętu w lewo, nie upewniła się skutecznie, co do możliwości jego wykonania, mimo że była zobowiązana do zachowania szczególnej ostrożności. Wykonała manewr skrętu nie udzielając pierwszeństwa nadjeżdżającemu motocykliście, w wyniku czego doszło do zderzenia obu pojazdów. Kierujący motocyklem B. K. (1) podjął zaś manewr wyprzedzania pojazdów, pomimo, że znaki poziome i pionowe (podwójna linia ciągła, przejście dla pieszych) tego zakazywały, przekraczając dopuszczalną administracyjnie prędkość, nie upewniając się, że może wykonać ten manewr bez utrudniania ruchu. Prędkość poruszania się motocykla bezpośrednio przed podjęciem decyzji o hamowaniu wynosiła od 94,3 do 99,7 km/h, a w chwili zderzenia około 84 km/h, podczas gdy dozwolona prędkość na tym odcinku drogi wynosiła 50 km/h. Prędkość samochodu osobowego zawierała się w granicy od 0 do 5 km/h. (bezsporne, k. 18-27, zeznania M. F., 00:32:38, k. 96)

Posiadacz samochodu sprawcy wypadku M. F. posiadał polisę ubezpieczeniową od odpowiedzialności cywilnej w (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w Ł.. (bezsporne)

W wyniku wypadku B. K. (1) doznał rany okolicy potylicznej z urazem głowy, stłuczenia klatki piersiowej z uszkodzeniem prawego łuku żebrowego, złamania miednicy ze złamaniem talerza kości biodrowej lewej oraz guza kulszowego prawego, rany ściany odbytu z koniecznością laparotomii i wyłonienia stomii dwulufowej, skręcenia ze stłuczeniem z ranami stawu kolanowego lewego, stłuczenia stawu łokciowego lewego z ranami, załamania kostki bocznej goleni prawej z raną tłuczoną okolicy stawu skokowego prawego, złamania V kości śródstopia lewego, złamania otwartego palców III, IV stopy lewej, urazu dłoni ze złamaniem paliczków dalszych palca IV i V ręki lewej oraz uszkodzenia aparatu wyprostnego palca II ręki lewej. (opinia biegłego z zakresu chirurgii ogólnej, chirurgii urazowej oraz urazowo-ortopedycznej, k. 126-129)

Po wypadku poszkodowany trafił do Wojewódzkiego Szpitala (...) w L., został hospitalizowany na Oddziale Intensywnej Terapii. Z powodu obrażeń w dniu 20 marca 2014 r. był operowany w trybie pilnym. Miał wykonaną laparotomię. W trakcie zabiegu wykonano stomię dwulufową. Ranę krocza zasetonowano. W dniu 22 marca 2011r. powoda ponownie operowano i dokonano odtworzenia ciągłości odbytu. W dniu 24 marca 2011r., przekazano go na Oddział Urazów Wielonarządowych. (karta informacyjna, k. 28, 32 historia choroby, k. 29-31). Tam poszkodowanego hospitalizowano do dnia 14 kwietnia 2011r. Stwierdzono u niego m.in. niewydolność oddechową w przebiegu leczenia. Podczas pobytu na Oddziale dokonano repozycji i zespolenia kostki bocznej drutami K. Zaopatrzone go w aparat Stacka. Po zabiegu założono gips goleniowy. (karta informacyjna, k. 36, historia choroby, k. 37-39, 43-44)

W dniu 12 maja 2011 r B. K. (1) uzyskał pomoc medyczną w Poradni Przychodni, w której odnotowano: chory chodzi z pomocą lasek łokciowych w gipsie goleniowym prawym, zgłasza niewielkie bóle kolana prawego, stopy lewej i prawej. W badaniu głowa i szyja bez zmian, w klatce piersiowej w okolicy prawego łuku żebrowego wyczuwalny lekko tkliwy guzek: zrost złamania. Kolano lewe i prawe bez zmian patologicznych. Palec II ręki lewej: niewielki deficyt wyprostowania paliczka dalszego, palce IV i V: paliczki dalsze bez patologicznej ruchomości, paznokcie stopniowo odrastają. Stopa prawa: ograniczenie ruchomości stawu skokowego, bolesność okolicy ścięgna Achillesa, stopa lewa: palce wygojone, zmniejszenie ruchomości palców, tkliwość okolicy podstawy V kości śródstopia. W rtg widoczny postęp zrostu odłamów w ustawieniu do akceptacji. 8 czerwca 2011 r. powoda ponownie hospitalizowano w Oddziale

Urazów Wielonarządowych, z rozpoznaniem stanu po urazie wielonarządowym. Stwierdzono wygojone złamanie kostki bocznej prawej nogi. W czasie pobytu usunięto druty K z kostki bocznej prawej. Ze szpitala powoda wypisano 10 czerwca 2011 r. (dokumentacja medyczna, k. 41, historia choroby, k. 43-44, karta indywidualnej pielęgnacji pacjenta, k. 45, karta informacyjna, k. 42)

W czasie kolejnego pobytu w Oddziale Chirurgicznym w dniach 28 września 2011r. - 5 października 2011r. dokonano odtworzenia ciągłości przewodu pokarmowego. Następnie leczenie kontynuowano w Poradni Przychodni od dnia 10 października 2011r., do 19 października 2011r. Rana po zamknięciu stomii uległa powikłaniu w postaci rozejścia skóry i infekcji. Ostatecznie uzyskano wygojenie rany brzucha. W dniu 25 października 2012r., powód zgłosił się na SOR Szpitala z powodu dolegliwości bólowych głowy i szyi oraz zawrotów głowy odczuwanych od 2 lat. Zalecono dalszą kontrolę w Poradni Neurologicznej i Ortopedycznej. (karta informacyjna, k. 47, historia choroby, k. 48-49, karta indywidualnej pielęgnacji pacjenta, k. 51-52)

Powód pismem z dnia 11 lutego 2013 roku zgłosił pozwanemu żądanie likwidacji szkody. (k. 56-59, 60-61)

Pozwany dnia 5 marca 2013 roku (stosownie do decyzji z dnia 2 marca 2013r.) wypłacił pozwanemu kwotę 15.680,40 złotych (przy przyjęciu 70% przyczynienia się) w tym: 15.000 złotych, tytułem zadośćuczynienia za krzywdę, na podstawie art. 445 § 1 k.c. (50.000 złotych x 70%) oraz 680,40 złotych z tytułu kosztów opieki osoby trzeciej, na podstawie art. 444 §1 k.c. (2.268 złotych x 70%). (bezsporne, potwierdzenie wykonania operacji, k. 176, 177)

Opisany stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o przywołane dowody. Obejmowały one dokumenty prywatne i urzędowe, których prawdziwości, autentyczności i zgodności z oryginałem żadna ze stron procesu nie kwestionowała, zeznania powoda oraz świadków, a także opinie biegłych sądowych.

Strony zgodnie wniosły o uzupełnienie ustaleń faktycznych sprawy o wnioski wynikające z opinii biegłego z zakresu techniki samochodowej i ruchu drogowego H. F. sporządzonej w postępowaniu karnym i wskazały, że przebieg zdarzenia był taki, jak to opisał biegły. (k. 68v, 00:36:26, k. 96)

Jakkolwiek zagadnienie wykorzystania opinii biegłego z postępowania karnego w postępowaniu cywilnym należy uznać za sporne, wobec zgodnego stanowiska stron okoliczności wskazane w opinii należało uznać za bezsporne w sprawie. (por. J. Misztal-Konecka: Proces cywilny a opinia biegłego wydana w innym postępowaniu, Przegląd Sądowy nr 11-12/2012, wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 25 października 2012 r. I ACa 971/2012)

Opinie biegłych z zakresu chirurgii ogólnej, chirurgii urazowej, urazowo-ortopedycznej T. K. oraz psychologa E. M. (1) są w pełni wiarygodne. Niewątpliwie są rzetelne, fachowe i logiczne. Wydanie ich zostało poprzedzone badaniem powoda oraz analizą dokumentacji znajdującej się w aktach, sformułowane zaś na tej podstawie wnioski wynikają z wiedzy specjalistycznej posiadanej przez biegłych. (opinia biegłego T. K., k. 126-129, opinia biegłej E. M. (2), k. 110-116)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

W przedmiotowej sprawie poza sporem pozostaje odpowiedzialność strony pozwanej (ponoszona w ramach odpowiedzialności gwarancyjnej) za doznaną przez B. K. (1) szkodę oraz krzywdę będącą następstwem wypadku z 20 marca 2011 roku. Podstawę odpowiedzialności pozwanego zakładu ubezpieczeń stanowi art. 805 § 1 k.c. w zw. z art. 822 § 1, 2, 4 k.c. i art. 444 § 1 k.c. oraz art. 445 § 1 k.c. oraz art. 9, 9a ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. 2013 r. poz. 392, z późn. zm.).

Istota odpowiedzialności sprawcy wypadku opiera się w stanie faktycznym niniejszej sprawy na zasadzie winy i wynika z treści art. 436 § 2 kc. Jakkolwiek ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku warunkowo umarzającego postępowanie nie wiążą Sądu w niniejszym postępowaniu, gdyż nie jest to wyrok skazujący, to jednak okoliczności faktyczne w niniejszej sprawie, w tym fakt spowodowania wypadku przez M. F. nie stanowiły przedmiotu

sporu. (por. uchwała Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego - Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 22 października 1974 r. III PZP 20/74 OSNCP 1975/2 poz. 17)

Spór w sprawie ograniczał się natomiast do wysokości należnego zadośćuczynienia i odszkodowania, stopnia przyczynienia się do szkody oraz terminu wymagalności roszczenia powoda.

Podstawę prawną zadośćuczynienia stanowi treść art. 445 kc w zw. z art. 444 kc. Zgodnie ze wskazanym przepisem w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia Sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Zadośćuczynienie jest sposobem naprawienia krzywdy ujawnionej jako cierpienia fizyczne (ból i inne dolegliwości) oraz cierpienia psychiczne (negatywne uczucia przeżywane w związku z cierpieniami fizycznymi lub następstwami uszkodzenia ciała, czy rozstroju zdrowia). Celem zadośćuczynienia jest przede wszystkim złagodzenie tych cierpień. Winno ono mieć charakter całościowy i obejmować wszystkie cierpienia fizyczne i psychiczne, zarówno już doznane jak i te, które zapewne wystąpią w przyszłości (por. wyrok SN z 3 lutego 2000 roku, I CKN 969/98, lex nr 50824). Sąd przy określaniu wysokości zadośćuczynienia ma obowiązek brać pod uwagę wszystkie okoliczności mające wpływ na rozmiar doznanej krzywdy, w tym stopień cierpień fizycznych i psychicznych, ich intensywność, czas trwania, wiek poszkodowanego, poczucie nieprzydatności, bezradność życiowa, nieodwracalność następstw i inne okoliczności, które w każdym wypadku mają charakter indywidualny.

Nie ulega wątpliwości, że powód w następstwie wypadku doznał znacznych cierpień fizycznych i psychicznych, związanych z doznanymi urazami oraz procesem leczenia.

Sąd podzielił w tym zakresie zeznania powoda, który wskazał na zakres doznanych cierpień oraz zmianę sposobu życia, która u niego zaszła. Powód przed wypadkiem był aktywny, sprawny fizycznie, obecnie nie może uprawiać niektórych sportów, w tym biegać, jeździć na rowerze, ma ograniczoną ruchowość. Po wypadku miał problemy ze snem, koszmary. Dolegliwości zdarzenia odczuwa również obecnie. Wyrażają się one m.in. w bólach głowy, dyskomforcie psychicznym, gdy myśli o wypadku. (00:03:00, k. 96, k. 150v-151)

Zeznania te znajdują potwierdzenie w zeznaniach B. K. (2) która wskazała, że powód odczuwa bóle głowy, miednicy oraz bóle w stawie skokowym. Wskazała, że stosownie do jej wiedzy powód po wypadku nie może skakać. Dwa razy skorzystał z pomocy psychiatry. Świadek zeznała ponadto, że powód jeździ samochodem, po wypadku zawarł związek małżeński. (00:16:18, k. 96)

Również S. K. zeznał, że po zdarzeniu powód miał problemy ze spaniem, także obecnie pojawiają się u niego problemy z bólem głowy, nie może biegać. Przeżywał, że miał założoną stomię. (00:24:30, k. 96)

Powyższe okoliczności potwierdzone zostały w wywołanych w sprawie opiniach sądowych. Stosownie do opinii biegłego z zakresu chirurgii ogólnej, chirurgii urazowej oraz urazowo-ortopedycznej wobec powoda prowadzono bardzo intensywne leczenie w postaci zaopatrzenia operacyjnego rany odbytu w postaci wyłonienia stomii na esicy. Wszystkie rany skóry zaopatrzone chirurgicznie. Złamanie kostki bocznej leczono operacyjnie. Złamanie miednicy i pozostałych kości prowadzono w sposób bezoperacyjny. Uszkodzenie prostownika palca II ręki lewej zapatrzone aparatem Stacka. Początkowo rozmiar cierpień fizycznych u powoda był duży i wynikał z konieczności wykonywania kolejnych zabiegów operacyjnych. Początkowo powód był chorym obłożnym z uwagi na złamanie miednicy. Cierpienia dużego stopnia u powoda trwały miesiąc w czasie pobytu w szpitalu. Potem stan powoda był coraz lepszy. Po okresie 2 miesięcy mógł poruszać się o kulach. Stopniowo stan powoda poprawił się lecz cierpienia utrzymywały się na dużym poziomie, były spowodowane przede wszystkim koniecznością utrzymywania stomii. Taki stan utrzymywał się do czasu jej zamknięcia czyli do października 2011 r. Po zamknięciu stomii stan pacjenta poprawił się. Cierpienia zmniejszyły się do natężenia średniego i małego. Obecnie cierpienia powoda biegły określił jako średnie. Są one spowodowane dolegliwościami ze strony jamy brzusznej, odbytu, miednicy, stawu kolanowego lewego, stopy lewej i stawu skokowego prawego. Podstawowe ograniczenie w życiu powoda występuje z powodu dysfunkcji zwieracza odbytu w postaci konieczności częstych defekacji. Innym ograniczeniem do ciężkiej pracy fizycznej pozostają

dolegliwości pochodzące z lewego talerza kości miednicy ściany jamy brzusznej (blizny) oraz ze stawu kolanowego lewego. Długotrwałe przebywanie w pozycji siedzącej upośledzone jest przez występowanie dolegliwości bólowych pochodzących z wygojonego złamania prawego guza kulszowego. Upośledzone jest także długotrwałe chodzenie przez dysfunkcje stawu skokowego prawego oraz stopy lewej. Powód może wykonywać lżejsze prace. (opinia biegłego z zakresu chirurgii ogólnej oraz chirurgii urazowej, k. 126-129)

Stosownie do opinii biegłej z zakresu psychologii problemy zdrowotne, cierpienia fizyczne wynikłe z wypadku i jego konsekwencji, niewątpliwie zaburzały obraz własnej osoby B. K. (1): powodowały poczucie mniejszej wartości, mniejszej atrakcyjności, inności, a także spadek sprawności fizycznej. To przez jakiś czas wywoływało u niego negatywne emocje, napięcie, rozdrażnienie, tendencje do agresji, których badany nie umiał rozładowywać w dojrzały sposób. Obecnie jego stan psychiczny i ogólne funkcjonowanie uległy znacznej poprawie. Pojawiająca się okresowo „nerwowość” i drażliwość powoda wynika obecnie jedynie z występujących u niego cech dysharmonijnej struktury osobowości. Rokowania na przyszłość są pozytywne. Przebyty przez niego ciężki wypadek komunikacyjny, i jego konsekwencje w postaci urazu głowy i obrażeń innych narządów nie pociągały bowiem za sobą komplikacji tego rodzaju, by odcisnęły się one na centralnym układzie nerwowym. (opinia biegłej z zakresu psychologii, k. 110-116)

Mając na uwadze zeznania powoda, świadków oraz opinie biegłych stwierdzić należy, że biorąc pod uwagę rodzaju doznanych urazów, ich zakres, natężenie i czas trwania leczenia, trwałości skutków naruszenia, stopnia ich uciążliwości, aktywność powoda przed wypadkiem odpowiednią kwotą tytułem zadośćuczynienia jest zdaniem Sądu kwota 130.000 złotych.

Sąd miał przy tym na względzie również, że łączny uszczerbek na zdrowiu spowodowany urazem doznany w trakcie zdarzenia wynosi 62%. Ponadto część z dolegliwości, pomimo leczenia nie ustąpiła; i tak:

- rana głowy okolicy potylicznej nie spowodowała trwałego uszczerbku na zdrowiu, gdyż znajduje się w skórze owłosionej, jest niewidoczna nie powoduje deformacji skalpu,
- stłuczenie klatki piersiowej ze złamaniem łuku żebrowego prawego spowodowało 5% trwałego uszczerbku na zdrowiu. Wymieniony uraz nie powoduje restrykcji oddechowej, a powstała deformacja ma niewielki rozmiar,
- złamanie talerza biodrowego oraz guza kulszowego spowodowało 15% uszczerbku. Złamania miednicy są złamaniami izolowanymi położonymi w różnych miejscach miednicy bez wpływu na ciągłość obręczy miednicznej. Obecnie u powoda występują bóle okolicy lewego talerza biodrowego oraz guza kulszowego prawego podczas ruchów skrajnych stawów biodrowych oraz przy siedzeniu,
- uszkodzenie odbytu z koniecznością czasowej stomii dwulufowej na esicy 20% oraz 5% uszczerbku. W sumie łączny uszczerbek na zdrowiu związany z koniecznością przeprowadzenia laparotomii oraz dysfunkcji zwieracza odbytu wynosi 25%. Obecnie problemem dla pacjenta pozostały kolkowe bóle brzucha oraz problem z oddawaniem stolca w postaci plamienia bielizny i częstej defekacji,
- skręcenie stawu kolanowego lewego pozostawiło 3% uszczerbek na zdrowiu w postaci uczucia niestabilności lub blokowania kolana bez potwierdzenia w badaniu klinicznym oraz bóle kolana podczas przysiadu,
- stłuczenie stawu łokciowego lewego nie spowodowało trwałego uszczerbku na zdrowiu. Powód nie skarży się na łokieć. Brak jest zmian patologicznych,
- złamanie kostki bocznej prawej pozostawiło 5% uszczerbek na zdrowiu. Uszczerbek polega na niewielkim upośledzeniu funkcji stawu skokowego, które biegły stwierdził podczas badania w postaci upośledzenia zgięcia grzbietowego i supinacji stopy,
- złamanie V kości śródstopia lewego pozostawiło 5% uszczerbek na zdrowiu w postaci niewielkiej deformacji obręsu stopy lewej,

- złamania palców III i IV stopy lewej spowodowało 2% uszczerbku na zdrowiu, po 1% za każdy palec. Trwale pozostał deficyt zgięcia podszwowego palców stopy lewej,
- uszkodzenie ręki lewej ze złamaniem paliczków dalszych palca IV i V ręki lewej oraz uszkodzenie aparatu wyprostnego palca II pozostawiło uszczerbek na zdrowiu w postaci 2%: 1% oraz po 0,5% za każdy palec. Uszczerbkiem widocznym u powoda jest trwały deficyt wyprostu palca II o 5 stopni oraz niewielka deformacja paliczków dalszych palca IV i V.

Sąd miał również na względzie, że obecnie powód nie wymaga dodatkowego leczenia. Wszystkie skutki urazu zostały wyleczone, znajdują się w fazie stabilnej, przewlekłej. Utrzymują się jednak u powoda wymienione wyżej negatywne skutki wypadku. Stosownie do opinii biegłego rokowanie u powoda jest pomyślne. Pozostaje problem dysfunkcji zwieracza odbytnicy. W chwili obecnej brak jest propozycji leczenia tego problemu. Taka dysfunkcja pozostanie do końca życia powoda. Ze względu na skutki obrażeń u powoda jest przeciwwskazana ciężka praca fizyczna np. prace budowlane. Przeciwwskazana pozostaje także praca wymagająca długotrwałego przebywania w pozycji siedzącej. Obecnie powód nie wymaga opieki drugiej osoby. Jest samowystarczalny w kwestii życia codziennego. Nie wymaga dalszej rehabilitacji, nie wpłynęłaby ona na polepszenie funkcjonowania powoda. Okresowo powód wymaga zażywania leków przeciwbólowych oraz leków rozkurczowych. (opinia biegłego z zakresu chirurgii ogólnej, chirurgii urazowej oraz urazowo-ortopedycznej, k. 126-129)

Nie ulega przy tym wątpliwości, że powód pracuje okresowo w chłodni, do której dojeżdża samochodem około 15 km, co stosownie do jego zeznań nie stwarza mu trudności, mimo wypadku założył rodzinę.

Odnosząc się do zarzutu pozwanego, iż powód w 70% przyczynił się do powstania szkody należy wskazać, że zgodnie z art. 362 k.c. jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega zmniejszeniu stosownie do okoliczności.

Podnieść należy, że w zależności od przyjętej konstrukcji zachowanie się poszkodowanego może być uznane za jego przyczynienie się do powstania lub zwiększenia szkody, jeżeli:

- 1) pozostaje w związku przyczynowym ze szkodą;
- 2) pozostaje w związku przyczynowym ze szkodą i jest ponadto obiektywnie nieprawidłowe;
- 3) pozostaje w związku przyczynowym ze szkodą i jest zawinione;
- 4) pozostaje w związku przyczynowym ze szkodą i jest ponadto zawinione w przypadkach odpowiedzialności na zasadzie winy. (por. komentarz do art. 362 k.c. [w:] Kodeks cywilny. Komentarz do art. 1-44910. Tom I, red. prof. dr hab. Krzysztof Pietrzykowski, Wydawnictwo: C.H.Beck, Wydanie: 7, Rok 2013)

W orzecznictwie i doktrynie zgodnie wskazuje się, że przepis ten nie nakłada na Sąd obowiązku zmniejszenia należnego poszkodowanemu odszkodowania, a jedynie daje taką możliwość (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 3.08.2011 r. I ACa 298/11). Ustalenie przyczynienia się jest bowiem warunkiem wstępnym, od którego w ogóle zależy możliwość rozważania zmniejszenia odszkodowania oraz warunkiem koniecznym, lecz niewystarczającym. Decyzja o obniżeniu odszkodowania jest wyłącznym uprawnieniem sądu, a rozważenie w sposób zindywidualizowany wszystkich okoliczności in casu – jego powinnością (por. wyrok Sądu Najwyższego z 19 listopada 2009 r. IV CSK 241/09).

Oceny, co do zmniejszenia obowiązku naprawienia szkody, Sąd powinien dokonać zwłaszcza oceniając winę sprawcy szkody i pokrzywdzonego. Jest to kryterium podstawowe, lecz nie wyłączne. Innymi okolicznościami koniecznymi dla rozważenia są: stopień naruszenia prawnych i pozaprawnych reguł właściwego postępowania, motywy kierujące postępowaniem stron, zakres przyczynienia się poszkodowanego do zaistnienia zdarzenia szkodowego, konfrontacja stopnia naruszenia obiektywnych reguł postępowania przez poszkodowanego z zarzutami stawianymi sprawcy szkody,

ciężar naruszonych przez sprawcę obowiązków, specyficzne cechy osobiste poszkodowanego, rozmiar i waga uchybień po stronie poszkodowanego itp. (por. „Komentarz do art. 362 k.c.” A. Rzetecka-Gil, LEX 2010, t.31).

Zdaniem Sądu powód decydując się na jazdę motocyklem, znacznie przekraczając dopuszczalną administracyjnie prędkość (50 km/h), wyprzedzając inne pojazdy w niedozwolonym miejscu tj. nie tylko w sytuacji, gdy zakazywały tego znaki poziome na drodze (podwójna linia ciągła) ale i przed przejściem dla pieszych, nie zachowując należytej ostrożności przy zbliżaniu się do skrzyżowania, dopuścił się znacznego naruszenia zasad bezpieczeństwa w ruchu, co nie tylko powoduje, że szkoda, która wystąpiła oraz jej rozmiar są konsekwencją jego zachowania ale i okoliczności te przesądzają, że zakres jego winy należy określić jako znaczny. Jakkolwiek powód w chwili zdarzenia był osobą młodą, to jednak był osobą dorosłą, posiadał prawo jazdy kategorii B, tym samym musiał zdawać sobie sprawę z przepisów ustawy prawo o ruchu drogowym. Z uwagi na brak prawa jazdy powód powinien zaś powstrzymać się od chęci prowadzenia motocykla. Fakt zaś prowadzenia pojazdu bez uprawnień zwiększa zdecydowanie ryzyko zaistnienia wypadku. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 2 sierpnia 2012 r., I ACa 322/12)

Nie ulega wątpliwości, że powód kierując pojazdem w chwili wypadku naruszył prawo, bowiem nie posiadał wymaganych uprawnień, aby prowadzić wskazany pojazd. Jednocześnie był świadomy braku uprawnień i wynikających z tego zakazów. Z tego względu jego zachowanie polegające na tym, że mimo tego kierował motocyklem na drodze publicznej, było bezprawne oraz zawinione w formie umyślności. Powód nie powinien zatem jako kierowca motocykla znajdować się na drodze. Gdyby zastosował się do tego zakazu i nie prowadził motocykla, nie znalazłby się na miejscu zdarzenia i do wypadku by nie doszło. Decyzja zaś, aby mimo tego podjąć się kierowania w takich warunkach pojazd powinna go skłonić do szczególnie uważnej i bezpiecznej jazdy. Powód zaś kierował pojazdem w sposób radykalnie ryzykowny.

Okolicznością przemawiającą za znacznym stopniem winy powoda jest również podana przez niego chęć „próbnej jazdy” przed ewentualnym przystąpieniem do kursu na prawo jazdy kategorii A. Świadczy to o braku doświadczenia powoda w kierowaniu motocyklem, co również powinien uwzględnić decydując już o samym sposobie jazdy. Nie ulega przy tym wątpliwości, że powód podejmując manewr hamowania przy prędkości poruszania się do 50 km/h miał szanse na uniknięcie zderzenia z pojazdem lub znacznie zminimalizować jego skutki. Podnieść zatem należy, że w okolicznościach sprawy, ustalone przyczyny, które doprowadziły do wypadku wskazują, że zachowanie kierowcy w sposób bezsporny pozostaje w związku przyczynowym z wypadkiem.

Wskazane okoliczności przemawiają za przyjęciem, że niezależnie od przyjętej koncepcji przyczynienia zachowanie powoda wypełniało przesłanki do zastosowania art. 362 k.c.

W ocenie Sądu podjęcie decyzji o jeździe motocyklem bez uprawnień do tego, przy jednoczesnym znacznym przekroczeniu prędkości, wyprzedzaniem w niedozwolonym miejscu wskazuje, że należy przyjąć przyczynienie się pozwanego w wysokości 50% do doznanej szkody. Jak wskazano wyżej Sąd nie jest zobligowany do pomniejszenia wysokości dochodzonego odszkodowania. W niniejszej sprawie jednak z uwagi na stopień zawinienia, naganność postępowania powoda, nieprzestrzeganie elementarnych zasad bezpieczeństwa uzasadnia zdaniem Sądu zmniejszenie zasądanego zadośćuczynienia i odszkodowania o stosunek przyczynienia się powoda do powstania i rozmiarów szkody.

Uwzględniając w/w przesłanki możliwości miarkowania odszkodowania w związku z przyczynieniem się powoda do powstania szkody należało pomniejszyć wysokość odszkodowania o 50% stopień przyczynienia się (130.000 zł x 50% = 65.000 zł).

Kwotę 65.000 złotych należało następnie pomniejszyć o kwotę 15.000 złotych wypłaconą w toku postępowania. W ten sposób kwota należnego powodowi zadośćuczynienia wyniosła 50.000 złotych.

W przedmiotowej sprawie powód dochodził również odszkodowania z tytułu koniecznej opieki w wysokości 3.678 złotych, liczonej od dnia 14 kwietnia 2011 roku do dnia 30 sierpnia 2011 roku. Odnosząc się do tego roszczenia powód zeznał, że przez 4 miesiące miał założoną stomię i mając jednocześnie jedną niesprawną rękę potrzebował pomocy do

jej obsługi. Wskazał, że wymagało to udziału innej osoby przez przynajmniej 3 godziny, czasami dłużej, nawet do 5 godzin. (zeznania powoda k. 150v)

W przedmiocie tego roszczenia świadek S. K. zeznał, że przez okres pierwszego miesiąca lub 1,5 miesiąca powód wymagał dziennie średnio 4-5 godzin pomocy. (00:24:30, k. 96)

Stosownie do uzupełniającej ustnej opinii biegłego T. K. po urazie powód był chorym tzw. obłożnie, musiał na stałe leżeć w łóżku ze względu na złamaną miednicę. Taki stan wymagał opieki nad nim przez 3-6 godzin w ciągu doby. Stan ten trwał przez przynajmniej miesiąc i nie więcej niż 1,5 miesiąca, w miarę zmniejszania się dolegliwości bólowych powód był coraz sprawniejszy i wymagał mniej opieki. W okresie następnego miesiąca powód najprawdopodobniej poruszał się o kulach, wtedy również wymagał pomocy, ale w mniejszym zakresie, nie więcej niż 2 godziny w ciągu doby. Po tym czasie nie wymagał opieki. (k. 149v- 150)

W świetle wskazanych dowodów żądanie powoda uznać należy za usprawiedliwione w znacznej części, jednakże nie w całości. Mając na podstawie zeznania powoda, świadka S. K. oraz opinię biegłego Sąd przyjął, że zasadne jest żądanie z tytułu kosztów opieki obejmujące okres 1,5 m-ca (tj. 47 dni) w wymiarze 4 godzin dziennie tj. 1.541,6 zł (47 dni x 4 godziny x 8,20 zł) oraz okres kolejnego miesiąca w wymiarze 2 godzin dziennie tj. 492 zł (30 dni x 2 godziny x 8,20 zł), co łącznie stanowiło kwotę 2033,60 zł.

Biorąc pod uwagę stopień przyczynienia się powoda do szkody należało zmniejszyć należne odszkodowanie od 50 %, a ponadto o kwotę wypłaconego odszkodowanie tj. 680,40 zł. Tym samym należna wobec powoda kwota wynosiła 336,40 zł.

Ustalając wysokość stawki godzinowej Sąd przyjął, iż miarodajne dla ustalenia ekwiwalentu kosztów związanych z koniecznością korzystania z opieki osób trzecich są stawki usług opiekuńczych wskazane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w P. w piśmie z dnia 14 lutego 2013 roku. Tym samym, koszt jednej godziny został ustalony na poziomie kwoty 8,20 złotych. (k. 62)

Odsetki od zasądzonej kwoty 50.336,40 zł Sąd zasądził stosownie do art. 481 k.c. oraz art. 817 k.c. Wskazał przy tym należy, że świadczenie pieniężne związane z zadośćuczynieniem jest świadczeniem bezterminowym, do którego zastosowanie ma art. 455 in fine k.c. Pismem nadanym w placówce pocztowej w dniu 12 lutego 2010 roku powód wezwał ubezpieczyciela do zapłaty kwoty 120.000 zł z tytułu zadośćuczynienia oraz kwoty 3.678 zł z tytułu odszkodowania. Należało zatem zasądzić ustawowe odsetki od wskazanych kwot stosownie do żądania pozwu tj. od dnia 18 marca 2013 roku do dnia zapłaty. (wniosek o likwidację szkody, k. 56-59, dowód nadania przesyłki pocztowej, k. 60)

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu uzasadnia art. 100 k.p.c. Roszczenie powoda uwzględniono w około 30 %. W sytuacji, kiedy żądania zostały uwzględnione przez sąd częściowo, koszty między stronami należy wzajemnie znieść lub stosunkowo rozdzielić. W niniejszej sprawie, z uwagi na częściowe uwzględnienie powództwa, należało zasądzić od strony która przegrała proces w większej części na rzecz przeciwnika kwotę 1.447 zł tytułem zwrotu kosztów procesu - stosownie do wyniku procesu.

Na koszty poniesione przez strony składały się kwoty po 3.600 zł, tytułem zastępstwa procesowego, oraz kwoty po 17 zł, tytułem opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa. 30 % tych kosztów stanowi 1085 zł, zaś 70 % stanowi 2532 zł. Różnica obu kwot stanowi wartość należnych pozwanemu od powoda kosztów procesu.

Tymczasowo poniesione przez Skarb Państwa wydatki obejmowały kwoty 8.184 zł tytułem opłaty od pozwu oraz wydatki poniesione w związku z opiniami biegłych w wysokości 1.720,45 zł oraz zwrot kosztów podróży świadka w wysokości 30 zł. (k. 152, 105)

Wobec powyższego w punkcie IV wyroku Sąd nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Lublinie kwotę 2.455 zł tytułem części (30 %) opłaty od pozwu oraz kwotę 525 zł tytułem części (30 %) wydatków, które to kwoty została tymczasowo wyłożona z sum budżetowych Skarbu Państwa.

W punkcie V wyroku Sąd nakazał ściągnąć od powoda B. K. (1) z zasądzonego na jego rzecz w pkt I świadczenia na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowy w Lublinie kwotę 5.729 zł tytułem części (70 %) opłaty od pozwu oraz kwotę 1225,45 zł tytułem części (70 %) wydatków.

Biorąc powyższe pod uwagę i w oparciu o powołane przepisy prawa, Sąd orzekł jak w wyroku.